

Návykové látky – prevence

V platnosti od 1. 9. 2023

Vymezení:

Psychoaktivními látkami označujeme chemické látky primárně působící na centrálně nervovou soustavu, kde mění mozkové funkce a způsobují dočasné změny ve vnímání, náladě, vědomí a chování. Tyto látky mohou být užívány k rekreačním účelům, pro rituální a duchovní účely nebo jako léčivo. Řada z těchto látek je návykových.

Návykové látky

- alkohol, tabák, konopné drogy, těkavé látky (toluen, éter), stimulační látky (pervitin, kokain), opioidy, halucinogenní látky, léky, syntetické drogy

U závislostního chování je nutné odlišit:

- **užití/experiment** (jednorázový nebo opakovaný, tj. několik málo opakovaných, ale nepravidelných zkušeností). Sleduje se věk, kdy byla látka užita a typ návykové látky (může vést např. k předávkování, zdravotním potížím, úrazům, rozvoji psychických problémů)
- **užívání** - opakovaná zkušenost s (legální) návykovou látkou bez zakoušení závažných negativních dopadů
- **nadužívání (rizikové užívání)** - užívání legálních nebo nelegálních návykových látek, které již představuje riziko pro zdraví (např. pití nadměrných dávek alkoholu, užívání konopných drog v situacích, kdy je vyžadováno soustředění a je zde riziko úrazu)
- **zneužívání (problémové užívání)** - kontinuální (opakované) užívání legálních nebo nelegálních návykových látek i přes zjevné negativní následky
- **závislost** - nutkavé (kompulzivní) užívání návykových látek bez ohledu na důsledky

Způsob aplikace:

- orálně (ústí), např. alkohol, látky vyráběné v tabletách (psychotropní léky, tablety MDMA), ale i pervitin, marihuana obsažená v jídle nebo LSD a lysohlávky
- čicháním, což je typické pro těkavé látky
- šňupáním (např. kokain nebo pervitin) nebo kouřením (např. tabák, marihuana, ale i heroin nebo pervitin)
- injekční aplikace (nejnebezpečnější), která s sebou nese nejvíce zdravotních rizik včetně přenosu infekčních onemocnění a vyššího rizika předávkování

Příznaky, které nás mohou včas varovat (UNODC, 2004; NIDA, 2014):

- náhlá změna osobnosti (např. z tichého studenta se náhle stává hlučný a otravný student, může to být i naopak)
- změny nálady – změna z dobré na špatnou a zpět, zdánlivě bez důvodu, s výbuchy vyvolanými zdánlivě nepodstatnými událostmi, zhoršující se vztahy s rodinnými příslušníky a přáteli

- změny ve fyzickém vzhledu nebo pohodě – změny v hmotnosti, mohou být náhlé nebo postupné (setřelá řeč, pomalost, zřetelné nebo rozšířené zornice, mluvení, euforie, nevolnost a zvracení, nedbalost v péči o sebe, změny ve stravovacích návycích nebo spánku)
- změna výkonu ve škole – znatelné zhoršení výkonu (zvláště když byl student do té doby pilný/á), záškoláctví, zmeškané hodiny, ztráta zájmu o oblíbené aktivity
- zvýšená utajená komunikace s ostatními (např. tajné telefonní hovory)
- zvýšená potřeba peněz – na nákup léků nebo návykových látek, nebo na nákup různých věcí osobní potřeby (oblečení, elektronika), které pak směňují; výměnou za finance nebo návykové látky mohou být poskytovány také sexuální služby

Krizový plán při zadržení nelegální návykové látky u žáka:

1. zabavit nelegální návykovou látku (látku netestovat)
2. ihned informovat tyto osoby – ŠMP: Petr Machala 572 434 146, zástupce ředitele: Vladislava Zubrová: 572 434 116
3. odvést žáka do kanceláře zástupce ředitele, zavolat ŠMP
4. nalezenou látku uložit do obálky a:
  - popsat místo nálezu
  - napsat čas a datum nálezu
  - přelep obálky opatřit razítkem školy
  - obálku opatřit podpisy zúčastněných
  - obálku uzamknout v trezoru
5. uskutečnit intervenční rozhovor s žákem
  - v kanceláři zástupce ředitele za přítomnosti ŠMP
  - pokud je žák intoxikován (neschopný rozhovoru), tak:
    - kontaktovat službu první pomoci č. 155
    - předat látku lékaři
    - informovat rodiče
    - poskytnout rodičům informace o možnostech odborné pomoci
6. informovat Policii ČR
7. identifikovat a zajistit látku, informovat rodiče žáka
8. provést písemný záznam, ten obsahuje vyjádření a podpisy:
  - přítomného pedagoga
  - ŠMP
  - zástupce ředitele
  - pokud žák odmítá vyjádření, zapíše se tato skutečnost do záznamu žáka
9. založit záznam do agendy
10. vyvodit sankce, stanovené školním řádem

Postup při objevení dealera ve škole:

- informovat vedení školy, ŠMP, následně je přivolána Policie ČR
- kontaktují se rodiče dealera drog

Pomoc:

- TU, ŠMP, VP, vedení školy
- PPP v Uh. Hradišti
- Středisko výchovné péče HELP - <https://www.svphelp.cz/kontakt/>
- www.podaneruce.cz
- <https://soszlin.cz/drogy>

Internetové portály:

- <https://www.drogy-info.cz/>
- <http://www.drogy-info.cz/>
- <http://www.adiktologie.cz/>
- <http://www.nuv.cz/t/pprch>
- <http://www.policie.cz/narodni-protidrogova-centrala-skpvc.aspx>
- www.drogy.cz
- www.rekninedrogam.cz
- www.marihuana.cz

Vypracoval: Petr Machala

V Uh. Hradišti 1.9. 2023

.....
Mgr. Richard Horký
ředitel školy